



DZIENNIK URZĘDOWY

C. i K. KOMENDY OBWODOWEJ W OPATOWIE.

Prenumerata kwartalnie 3 korony.
Numer pojedynczy 10 halerzy. Nr. 1. Opatów, 1 września 1915.

Do ludności obwodu Opatowskiego!

Okupowane przez dzielną naszą Armię austryacko-węgierską ziemie Królestwa Polskiego podzielono na gubernie a nasz obwód opatowski należy do gubernii kieleckiej, której gubernatorem jeneralnym ustanowiony został przez najwyższą władzę cywilną i wojskową jenerał-major Eryk Baron Diller z siedzibą urzędową Kielce.

C. i k. wojskowy Zarząd w Polsce poruczył mi komendę obwodu opatowskiego.

Wzywam więc ludność, aby mnie jak najusilniej i szczerze wspierała w czasach wojennych w wypełnianiu moich obowiązków, gdyż tylko na podstawie jedności i wzajemnego porozumienia się doprowadzi się gospodarstwo rolne i leśne, przemysł, środki komunikacyjne, sprawy wyznaniowe, sanitarne i sądowe a głównie szkolnictwo do najwyższego rozwoju.

Mojem usilnem dążeniem będzie, być wobec każdego sprawiedliwym bez różnicy wyznania i stanu.

Przypominam, że mój Cesarz i Najwyższy Wódz ma tę samą wiarę, jaką ma ludność tego obwodu, obraz Najświętszej Matki Bożej to jest nasz skarb a nasze zwycięskie pułki noszą go na swych sztandarach.

Inne wyznania korzystają również z zupełnej wolności wiary i z tych samych praw, jakie mają w austro-węgierskiej Monarchii.

Aż do nastania normalnych czasów pokojowych obowiązują tu nasze ustawy wojenne, oraz w miarę możności ustawy, jakie w tym kraju miały dotychczas moc prawną.

Język rosyjski oraz cyrylika są wykluczone z używania w szkołach, urzędach i wogóle w życiu publicznem.

Językiem urzędowym gmin jest, — o ile one nie obrały niemieckiego, — język polski.

Wszelkie podania i pisma będą na równi traktowane bez względu na to, czy będą wniesione w języku polskim czy niemieckim, w stosunku do stron narodowości polskiej używać się będzie języka polskiego.

Każdy mieszkaniec obwodu może się z pełnem zaufaniem do mnie i do moich referentów zwracać, gdzie zawsze życzliwego i sprawiedliwego przyjęcia dozna.

Baranowski w. r. pułkownik.

1.

Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce.

Ustawy, rozporządzenia i rozkazy, które mają obowiązywać w całym obszarze okupowanym lub w pewnych częściach tego obszaru, ogłasza się w »Dzienniku rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce«, który wychodzi równocześnie osobno w języku polskim a osobno w języku niemieckim.

Dziennik ten otrzymują bezpłatnie wszystkie gminy i mają go wyłożyć w swoich lokalach urzędowych, gdzie w godzinach urzędowych każdy może go czytać.

Pojedyncze egzemplarze dziennika sprzedają Komendy obwodowe po cenie 10 h. za sztukę, zadatek 1 K. uprawnia do poboru dwudziestu po sobie następujących części dziennika.

2.

Cel dziennika urzędowego obwodu Opatów.

Cel dziennika urzędowego, który dla obwodu opatowskiego wychodzić będzie w miarę potrzeby w języku

polskim i niemieckim w oddzielnych wydaniach, jest rozszerzanie i objaśnianie przepisów, ogłoszonych w dzienniku rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce, wydawanie ludności szczegółowych zarządzeń o charakterze lokalnym oraz wskazówek i przepisów wykonawczych dla komend żandarmeryi i gmin.

W dzienniku urzędowym umieszczać się będzie także inne zawiadomienia, przeznaczone do ogólnej wiadomości.

Dziennik urzędowy musi być wyłożony w każdej kancelaryi gminnej a po osadach u każdego sołtysa, gdzie każdy może go bezpłatnie przeglądać.

Ponadto jest obowiązkiem burmistrzów, wójtów i sołtysów ogłaszać przez przybicie na tablicy urzędowej, wybębnienie publiczne, odczytanie i t. d. zawarte w dzienniku obwieszczenia natury ogólnej i starać się o jak największe ich rozpowszechnienie.

Nikt nie może ku swej obronie zasłaniać się nieznajomością przepisów i rozporządzeń, które zostały w dzienniku urzędowym ogłoszone.

Wszystkie urzęda parafialne (metrykalne), zarządy szkół, komendy posterunków żandarmeryi i oddziały straży skarbowej otrzymują bezpłatnie dziennik urzędowy, zaś magistraty, gminy i wsie mają opłacać po 3 K. kwartalnie z funduszów gminnych.

Za miesiąc wrzesień b. r. należy przedłożyć prenumeratę natychmiast, zaś za następne kwartały z początkiem każdego kwartału a mianowicie za IV. kwartał b. r. dnia 1. października b. r. za I. kwartał 1916 dnia 1. stycznia 1916 i t. d.

3.

Obowiązek legitymowania się i sprawy paszportowe.

Każdy jest obowiązany na żądanie władzy wykazać się co do tożsamości swej osoby i zatrudnienia.

Obowiązek legitymowania się jest powszechny.

Tak jak dawniej każdy posiadał paszport i nosił go ze sobą, tak też musi obecnie każdy od 15. roku życia począwszy posiadać kartę tożsamości osoby, którą ma wójt wypełnić i przedłożyć do zatwierdzenia Komendzie obwodowej.

Za prawdziwość podanych w niej szczegółów jest wójt odpowiedzialnym.

Karty tożsamości osoby mają znaczenie dokumentów podróżnych w obrębie całego okupowanego obszaru.

Przekraczający granicę obszaru muszą mieć paszport do podróży, który wystawia Komenda obwodowa, w obrębie której dana osoba stale mieszka lub wykonywa swój zawód.

Do podania o paszport, które jest wolne od stempla, ma być dołączona kwota 10 K. i fotografia.

Poleca się naczelnikom gmin, aby nie przesyłali tu pojedynczo ludności z dokumentami legitymacyjnymi, gdyż z powodu oblężenia kancelaryj przez ludność praca biurowa jest nadzwyczaj utrudniona.

Naczelnicy gmin winni zatem karty legitymacyjne u siebie zbierać i raz w tygodniu przez osobnego posłańca c. i k. Komendzie obwodowej przedkładać, który winien się przedpołudniem zgłosić z wyjątkiem niedziel i świąt.

Wyjątek stanowi jedynie nagły i nieprzewidziany wypadek, w którym to razie wolno jest wręczyć osobie kartę legitymacyjną w celu udania się z nią do c. i k. Komendy obwodowej, jednakowoż w wypadku tym winien naczelnik gminy osobnem sprawozdaniem wydanie karty legitymacyjnej dla pojedynczej osoby usprawiedliwić.

Sprawozdanie to ma dotycząca osoba równocześnie z kartą legitymacyjną tu przynieść.

4.

Przepisy meldunkowe.

Kto przyjmuje u siebie na stałe lub tymczasowo za opłatą lub za darmo osobę obcą, winien tę osobę natychmiast z chwilą przyjęcia zameldować, zaś z chwilą odejścia odmeldować u naczelnika gminy.

Za obcego uważany jest każdy, kto w danej gminie nie posiada stałego miejsca pobytu bez względu na to, czy przebywa tam jako krewny, w charakterze służbowym lub jako robotnik i t. p.

Zameldowania i wymeldowania należy dokonać u naczelnika gminy za pomocą kartek meldunkowych z następującemi rubrykami:

1) Imię i nazwisko przyjmującego na mieszkanie i adres mieszkania;

2) dzień, w którym przyjęto na mieszkanie;

3) imię i nazwisko, stan i zatrudnienie osoby przyjętej na mieszkanie;

4) przynależność państwowa, poprzednie i stałe miejsce zamieszkania przyjętego na mieszkanie;

5) dokumenty podróżne albo inne papiery legitymacyjne;

6) kto mu towarzyszy;

7) dzień odejścia i miejsce, do którego się ta osoba udaje.

Druki kartek meldunkowych można otrzymać w Opatowie, mają się one znajdować u naczelnika gminy w zapasie, gdzie mogą je poszczególne partye podejmować.

Przyjmujący na mieszkanie ma od osoby przyjętej natychmiast po przybyciu tejże zasięgnąć potrzebnych wyjaśnień, wypełnić rubryki kartki meldunkowej

i w ciągu 24 godzin zameldować przybycie naczelnikowi gminy przez przedłożenie 2 kartek meldunkowych. Jeden egzemplarz kartki meldunkowej należy po urzędowem poświadczeniu zwrócić przyjmującemu na mieszkanie, drugi pozostaje u naczelnika gminy.

Wymeldowanie następuje przez oddanie napowrót kartki meldunkowej z wypełnioną 7. rubryką również w ciągu 24 godzin. Naczelnicy gmin mają zbierać te zgłoszenia uporządkowane wedle dni i zaprowadzić ich rejestr. Rejestr nabyć można również w Opatowie.

Właściciele gospód mają nadto prowadzić księgę obcych, zaopatrzoną w bieżące liczby stronic i zawierającą te same rubryki, co kartka meldunkowa od 2—7. Rubryki od 2—6 należy wypełnić natychmiast, rubrykę 7. zaś zaraz po odjeździe przyjętego na mieszkanie.

Prowadzenie rejestrów i ksiąg obcych kontrolować będzie od czasu do czasu żandarmerya i rewizyę uwidaczniać w protokole.

O każdem sprawdzonem przekroczeniu w zastosowaniu przepisów meldunkowych doniesie żandarmerya Komendzie obwodowej, ja zaś wystąpię z całą surowością przeciw winnym.

Każdy przyjmujący na mieszkanie jest obowiązany udzielić na żądanie c. i k. Komendzie obwodowej lub żandarmeryi wszelkich wyjaśnień o osobach przyjętych na mieszkanie.

Ażeby w gminach rozległych ułatwić meldowanie, mogą sołtysi w miejscowościach, odległych ponad 4 km od siedziby naczelnika gminy zbierać kartki meldunkowe i przedkładać raz w tygodniu naczelnikowi gminy celem dalszego urzędowania.

Przekroczenia tego rozporządzenia będzie karać c. i k. Komenda obwodowa grzywną do 2000 K. lub aresztem do 6 miesięcy.

Mieszkańcy i gminy obwodu są obowiązani natychmiast zgłosić w Komendzie obwodowej wszystkich przebywających w obwodzie Anglików, Francuzów, Belgijczyków, Włochów, Serbów, Czarnogórców i Japończyków.

Za zaniechanie tego zgłoszenia zostaną winni ukarani grzywną, którą w razie nieściągalności zamieni się na areszt.

5.

Rejestry stanu (metryki).

Rozporządzeniem Naczelnego Wodza armii z dnia 23. kwietnia 1915 wydano postanowienia o prowadzeniu rejestrów stanu (metryk).

Przedmiotem wpisu do rejestrów stanu są urodziny, zawarte małżeństwa i wypadki śmierci. Prowadzenie metryk dla przynależnych do Kościoła rzymsko-katolickiego jest rzeczą właściwego duszpasterza, we wszystkich innych wypadkach naczelnika tej gminy, w której się zdarzył wypadek, podlegający wpisowi do metryki.

Komendant obwodu może powierzyć właściwemu duszpasterzowi innego prawnie uznanego stowarzyszenia prowadzenie rejestrów stanu dla przynależnych do tego stowarzyszenia religijnego.

Metryki prowadzi się w języku polskim. Każdy wypadek, podlegający wpisowi do metryk, ma być w ciągu 8 dni zgłoszony u właściwego prowadzącego metryki (duszpasterz, naczelnik gminy).

Do zgłoszenia wypadku śmierci należy dołączyć poświadczenie oględzin zwłok.

Obowiązek zgłoszenia urodzin należy do ślubnego ojca.

Jeżeli ojciec jest nieobecny lub nie może dokonać zgłoszenia, albo jeśli chodzi o dziecko nieślubne, winien dokonać zgłoszenia akuszer lub położna, a gdyby i tych nie było, osoba, w której mieszkaniu lub w której domu dziecko się urodziło. Jeżeli nie zachodzi żaden z tych wypadków, obowiązana jest matka spowodować zgłoszenie.

Zawarcie małżeństwa winien zgłosić małżonek, w razie przeszkody z jego strony małżonka, jeśli i ona nie może dopełnić tego obowiązku, ojciec, następnie matka małżonka, a wreszcie ojciec a następnie matka małżonki.

O wypadku śmierci winien donieść najbliższy krewny a jeżeli to nie jest możliwe, ten, w którego mieszkaniu lub w którego domu zaszedł wypadek śmierci.

Wzywa się ludność do najściślejszego przestrzegania zgłoszeń o wypadkach, podlegających wpisowi do metryk.

Duszpasterze i naczelnicy gmin winni czuwać, aby zgłoszeń dokonywano na czas i postanowień niniejszego rozporządzenia ściśle przestrzegano.

6.

Zakaz wypłat do państw nieprzyjacielskich.

Rozporządzeniem Naczelnego Wodza armii z dnia 23. kwietnia 1915 zakazano uskuteczniania wypłat na rzecz przynależnych tych państw, z któremi Austro-Węgry prowadzą wojnę.

Każdy dłużnik, mający uiszczać wypłaty na rzecz odnośnych osób, jest obowiązany w razie, jeżeli chodzi o kwotę, wynoszącą przynajmniej 200 rubli, 500 koron, 500 franków lub 20 funtów, zgłosić swą wierzytelność w ciągu 14 dni w Komendzie obwodowej.

Zgłoszenie ma zawierać imię i nazwisko, tudzież adres wierzyciela i dłużnika, kwotę dłużną, oraz podstawę prawną roszczenia.

Postanowienia te nie odnoszą się jednak do owych dłużników, którzy na obszarach Polski, zajętych przez wojska austryacko - węgierskie lub niemieckie mają miejsce zamieszkania.

Na rzecz wierzycieli zamieszkałych na obszarze okupowanym można zatem i nadal wypłaty uiszczać.

Wydany przez rząd rosyjski zakaz wypłat na rzecz przynależnych do Austro-Węgier, Niemiec i Turcyi został powołanem rozporządzeniem zniesiony.

7.

Złożenie broni, amunicyi i materyałów wybuchowych.

Wszelką posiadaną jeszcze broń i materyały wybuchowe należy oddać natychmiast w Komendzie obwodowej.

Od obowiązku oddania są zwolnieni:

a) Urzędnicy i funkcyonaryusze austryacko - węgierskiego Zarządu wojskowego, uprawnieni do noszenia broni i amunicyi, i to co do tej broni i amunicyi, która należy do przepisanego uzbrojenia lub umundurowania.

b) Pozostająca w służbie wykonawczej, przez austryacko - węgierski Zarząd wojskowy zaprzysiężona straż, co do tej broni i amunicyi, do używania której jest uprawniona.

c) Członkowie korpusów kombatantów, korpusów obywatelskich i strzeleckich, wcielonych do austryacko-węgierskiej siły zbrojnej, albo jej podporządkowanych.

d) Osoby upoważnione przez austryacko-węgierski Zarząd wojskowy do wyrobu albo do sprzedaży broni i amunicyi, co do tego gatunku i co do tej ilości broni i amunicyi, co do których mogą się wykazać, że mają ich dostarczać na zamówienie administracyi wojennej.

e) Posiadacze broni wartości artystycznej lub historycznej mogą za zezwoleniem Komendy obwodowej broń tę wyjątkowo zatrzymać.

Osoby, które otrzymały pozwolenie na posiadanie broni, amunicyi lub materyałów wybuchowych, winny postarać się o ich stosowne użycie i przechowanie. Gmina jest odpowiedzialna za przestrzeganie koniecznych środków ostrożności w jej obrębie.

Rozporządzenie niniejsze nie ogranicza noszenia i posiadania broni, amunicyi i materyałów wybuchowych dla celów austryacko-węgierskiej albo sprzymierzonej administracyi wojennej.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia, jako też przepisów wydanych na podstawie tego rozporządzenia, jeżeli mają na celu szkodę siły zbrojnej austryacko-węgierskiej lub sprzymierzonej, albo korzyść dla nieprzyjaciela, będą karane jako zbrodnia przeciw sile wojennej wedle §§ 327 i 328 w. u. k.

We wszystkich innych wypadkach będą przekroczenia niniejszego rozporządzenia karane przez Komendę obwodową grzywną do 2000 K. albo aresztem do sześciu miesięcy.

8.

Zużytkowanie zbiorów rolnych.

C. i k. Zarząd wojskowy wydaje niniejszem szereg zarządzeń, dotyczących obrotu zbożowego, a mających na celu aby:

1) Zboże potrzebne dla wyżywienia ludności i bydła aż do r. 1916, pozostało w kraju;

2) zapobiedz brakowi środków żywności i wygórowaniu cen przez niesumiennych spekulantów;

3) aby pozostała nadwyżka zboża mogła być sprzedana bez kosztów pośrednictwa tutejszemu c. i k. Zarządowi wojskowemu. W ten sposób zostanie cała nadwyżka plonów w roku 1915 we wszystkich obwodach zakupiona na rzecz c. i k. Zarządu wojskowego. Wszelki handel i zakupno jest nieważne i podlega surowej karze tak, jak i ukrywanie lub zagrzebywanie zboża. Z pod tego zakazu jest wyjęta sprzedaż owoców i buraków cukrowych. Kto zawiera interes zakazany lub pośredniczy przy jego zawarciu, podpada grzywnie do 5000 koron lub karze aresztu do 6 miesięcy.

W tym celu zarządza się w myśl rozporządzenia Naczelnego Wodza z dnia 27. czerwca b. r. w ślad tut. obwieszczenia co następuje:

I. Obowiązek zgłaszania.

Należy uskutecznić co do zbioru pszenicy, żyta, pośladu, jęczmienia, owsa i kukurudzy 2 zgłoszenia:

A) W pierwszem zgłoszeniu należy jeszcze przed wymłóceniem podać przypuszczalną ilość zboża w korcach, a to najdalej do 8 dni po zwiezieniu i złożeniu zboża w stodole.

Postępowanie przytem jest następujące:

a) Wieśniacy zgłaszają ilość zapasów zboża u sołtysa, który zgłoszone zapasy wciąga do protokołu zgłoszeń i protokół ten oddaje wójtowi gminy.

b) Właściciele dóbr uskuteczniają zgłoszenia ich zapasów na kartach zgłoszeń, które oddają bezpośrednio wójtowi gminy.

B) Drugie zgłoszenie należy uskutecznić w ciągu tygodnia po wymłóceniu każdych 100 cetnarów metrycznych po ukończonej młocce. Zgłoszenia te należy uskuteczniać co tydzień.

II. Sposób wykonania.

Komenda obwodowa stwierdzi na podstawie wyniku zbiorów, jakie ilości zboża poszczególnych gatun-

ków ma każda gmina dowieść do magazynu c. i k. Zarządu wojskowego.

Zboże to zostanie według wskazówek Komendy obwodowej objęte przez magazyny za poświadczeniami, na podstawie których Kasa c. i k. Komendy obwodowej wypłaci natychmiast należytość w gotówce.

Pozostała nadwyżka zboża nie przeznaczona dla magazynów ma służyć:

a) Dla wyżywienia ludności, przyczem liczyć się będzie 600 g. zboża (1½ funta rosyjkiego) na głowę codziennie;

b) jako karma dla koni — przyczem będzie się liczyć 2 klg. owsa (5 ros. funt.) i 2 klg. jęczmienia (5 ros. funt.) na konia codziennie;

c) jako ziarno na zasiew;

d) celem zaopatrzenia browarów i gorzelń.

Dla tych będą przeznaczone odpowiednie kontyngenty.

Jak widać z tych przepisów, ilość zboża, którą ludność potrzebuje dla swego użytku, zostanie jej nadal pozostawioną. Jedynie w miejsce pośredników, którzy w zwykłych warunkach nadwyżkę zboża kupowali, wstępują obecnie magazyny tut. c. i k. Zarządu wojskowego, które producentowi wypłacą cenę gotówką tak jak inni kupcy.

Należytość za zboże zostanie wypłacona według cen maksymalnych, które zostaną publicznie ogłoszone.

Dalsze zarządzenia, tak co do magazynów, jak i sposobu dostawy i objęcia zboża, jak również w sprawie aprowizacyi miast, zostaną wydane w najbliższym czasie.

9.

Werbowanie najemnych robotników.

Po myśli rozporządzenia Naczelnego Wodza z dnia 27. czerwca 1915 Dz. rozp. nr. 21. konieczne jest do zamawiania (werbowania) najemnych robotników t. j. do wezwania do przyjęcia pracy w przedsiębiorstwie zarobkowem poza dotychczasowem miejscem pobytu robotnika, tudzież do pośrednictwa posad służbowych lub robotniczych w celach zarobkowych pośredniczącego — zezwolenie Komendy obwodowej, w obrębie której ma się odbywać zamawianie.

Pozwolenia zamawiania, które wystawia się we formie licencyi, udziela się na pewne kategorye najemnych robotników (robotnicy rolni, fabryczni, górnicy i t. d.) na pewną ilość robotników, na zatrudnienie ich w pewnych określonych okolicach Monarchii, obszaru okupowanego lub Państwa niemieckiego i na określony przeciąg czasu; w pewnych wypadkach tylko za złożeniem kaucyi. Pozwolenie na zamawianie do krajów poza obszarem okupowanym położonych może być udzielone tylko o tyle, o ile wewnątrz kraju niema zapotrzebowania robotników tej samej kategoryi.

Tak forma zawarcia, jak i treść umowy pisemnej o najem robotnika jakoteż i przepisy o wykonywaniu zamawiania są szczegółowo unormowane.

10.

Obwieszczenia.

a) z dnia 13. lipca 1915, l. 75/K. C. o zgłaszaniu uprawnień przemysłowych.

Celem unormowania spraw przemysłowych oraz umożliwienia wydawania dalszych uprawnień przemysłowych wzywam wszystkich: przemysłowców, kupców, rzemieślników, właścicieli fabryk, gorzelni, młynów, cegielni, kamieniołomów i t. p. aby, o ile dany przemysł (przedsiębiorstwo, fabrykę) obecnie prowadzą i nadal prowadzić zamierzają, podali najdalej do dnia 30. września b. r. do c. i k. Komendy obwodowej (komisaryat cywilny) odpowiednie zgłoszenie.

W zgłoszeniu tem, które jest wolne od wszelkiej opłaty, należy podać:

1) imię i nazwisko, wiek i miejsce zamieszkania, rodzaj uprawnienia przemysłowego, miejsce wykonywania tegoż (numer domu, parceli i t. p.), oraz krótki opis lokalu przemysłowego (fabrycznego), a przy fabrykach i większych przedsiębiorstwach nadto liczbę przeciętnie zatrudnianych robotników;

2) dokument, na podstawie którego, oraz władzę, przez którą to uprawnienie zostało nadane;

3) zakres, w jakim uprawnienie obecnie jest wykonywane i w jakim zamierzone jest jego wykonywanie na przyszłość. Tak zwane patenty należy dołączyć do zgłoszeń w oryginale lub w uwierzytelnionem tłumaczeniu na język polski lub niemiecki a wraz z nimi dowód na uiszczenie podatku, przypisanego od danego przedsiębiorstwa na rok 1914 względnie 1915.

Ktoby w doniesieniu zapodał nieprawdziwe lub fałszywe okoliczności lub też po 30. września b. r. wykonywał jakikolwiek przemysł, nie uczyniwszy przepisanego zgłoszenia, narazi się na surowe kary.

Co do udzielania przez c. i k. Komendę obwodową nowych uprawnień zostaną niebawem wydane bliższe postanowienia.

b) z dnia 30. lipca 1915, l. 213/K. C. o palonych napojach spirytusowych.

Stosownie do zasad konwencyi haskiej o prowadzeniu wojny lądowej, stosowane będzie w obrębie krajów okupowanych co do wyszynku i handlu palonymi napojami spirytusowymi nadal zaprowadzony ustawa-

mi rosyjskiemi system monopolowy. Zabrania się zatem bezwarunkowo w obrębie całego obwodu wyszynku palonych napojów spirytusowych; handel nimi dozwolony jest tylko w naczyniach i plecionkach w sposób handlowy zamkniętych i to jedynie tym osobom, które już pierwej posiadały do tego uprawnienie i zgłosiły je tu w sposób w § 1. podany.

11.

Godzina policyjna.

Pobyt i przechód swobodny po ulicach w obrębie zamkniętych miejscowości dozwolony jest ludności aż do dalszego zarządzenia do godziny 10. wieczorem.

Restauracye i cukiernie mogą stać otworem do godziny 11. wieczorem; wszystkie inne lokale przemysłowe i handlowe (oraz wyszynki) muszą być, jak dotychczas, zamykane o godzinie 9. wieczorem.

W dnie niedzielne i święta katolickie otwarte być mgoą jedynie sklepy z artykułami spożywczymi, trafiki i salony do golenia i to od godziny 8—10. przed południem i od godziny 6—8. wieczorem. Wszystkie inne lokale przemysłowe oprócz aptek muszą być zamknięte.

Restauracye i cukiernie przepisom powyższym o spoczynku niedzielnym nie podlegają.

Rozporządzenie to wchodzi natychmiast w życie.

12.

Oznaczenie domów.

Przypomina się, że umieszczenie napisów w języku rosyjskim jest wzbronione, wszelkie ewentualnie jeszcze istniejące napisy należy natychmiast usunąć i zastąpić napisami w języku polskim.

Wszyscy posiadacze domów są zobowiązani do dni 5 umieścić obok drzwi wchodowych małą białą tabliczkę z oznaczeniem na niej numeru domu oraz imienia i nazwiska właściciela.

13.

Zamknięcie psów.

Z powodu pojawienia się wścieklizny u psów w obwodzie, zarządzam celem tępienia i zapobieżenia dalszemu rozszerzaniu się tej zarazy, ze względu na niebezpieczeństwo, jakie stąd wynika także dla ludzi, następujące środki zaradcze:

1) W obrębie lokali (zagród, domów), do których uczęszczają obcy ludzie, należy trzymać psy na łańcuchach albo zaopatrywać je w bezpieczne kagańce. W każdym razie zamknąć je w taki sposób, aby uszkodzenie ludzi lub wymknięcie się psa bez kagańca było wykluczone.

Wyłączone od tego postanowienia są psy myśliwskie, pociągowe i wojskowe, jednakże tylko na czas i dla obszaru, w którym używa się ich stosownie do ich przeznaczenia, dalej nocą psy do stróżowania, o ile utrzymane są w dobrze zamkniętych obejściach, z których nie mogłyby się wydostać na zewnątrz i do których nie mają obcy ludzie przystępu.

2) Wprowadzanie psów do restauracyi, kawiarni i wogóle do publicznych lokali jest wzbronione; w razie przekroczenia tego zakazu zostanie tak dotyczący właściciel psa, jak i właściciel odnośnego lokalu pociągnięty do odpowiedzialności. Organa bezpieczeństwa mają śledzić za przekroczeniami powyższych zarządzeń i donieść tu, a wszystkie napotkane wolno-biegające psy natychmiast zabijać.

3) Każdy jest obowiązany pod zagrożeniem następstw karnych uczynić bezzwłocznie nieszkodliwem przez zabicie lub odosobnienie zwierzę własne lub powierzone mu, które zetknęło się ze zwierzęciem chorem na wściekliznę albo podejrzanem o tę chorobę lub też, u którego dostrzedz można oznaki uzasadniające obawę wścieklizny, i donieść natychmiast o tem naczelnikowi gminy.

4) Rzeź zwierząt dotkniętych wścieklizną i podejrzanych, tudzież jakiekolwiek spotrzebowanie albo sprzedawanie poszczególnych ich części lub wytworów jest zakazane.

5) Jeżeli władza gminna dowie się o wałęsaniu się zwierzęcia wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę, wówczas ma natychmiast spowodować jego zabicie lub schwytanie i zawiadomić o tem sąsiednie władze gminne i c. i k. Komendę obwodową.

Naczelnicy gmin czuwać mają nad ścisłem przestrzeganiem tego zarządzenia, a sprzeciwiających się zgłaszać do ukarania. Doniesienie należy uczynić bezzwłocznie za pośrednictwem najbliszego posterunku żandarmeryi do c. i k. Komendy obwodowej. Osoby pokąsane przez psa (kota) wściekłego lub podejrzanego o wściekliznę należy o ile odniesione rany krwawią, odesłać natychmiast do Komendy obwodowej celem poddania ich odpowiedniemu leczeniu przeciw wściekliźnie i zaopatrzyć je w potrzebne na trzytygodniowy pobyt środki pieniężne.

14.

Przepisy o ruchu na drogach.

1) Zabrania się surowo szkodliwego naruszania torów kolei żelaznych, gościńców, dróg lub należących

do nich przedmiotów, jak słupów i przewodów telegraficznych, telefonowych i t. p., chodzenia po torach kolejowych, składania nawozów, materyałów budowlanych i t. p. na publicznych liniach komunikacyjnych, ścieśniania tychże lub zaorywania, odkrywania dołów, pasienia bydła i koszenia trawy po szkarpach i rowach drogowych.

2) Włóczenie drzewa i innych przedmiotów, uszkadzających drogę, po niej jest zabronione.

3) Zabronione jest również:

a) zastawianie dróg niezaprzężonymi wozami lub luźnymi końmi.

b) Karmienie koni na drodze.

c) Oddalanie się woźniców podczas jazdy od wozu lub spanie na tymże. Pijani woźnice będą aresztowani.

d) Niezaprzężone konie luzem wieźć za wozem.

e) Trzaskanie z bicza we wsiach i przy wymijaniu się wozów.

4) Na krzyżowaniach się dróg mają być ustawione i zawsze w dobrym stanie utrzymane drogowskazy.

5) Jeżdżenie kołem i wierzchem po ścieżkach i chodnikach jest zabronione.

6) Należy zawsze jechać i ustępować na lewo.

Wymijać należy na prawo, nie wolno jednak wymijać na mostach, ani też wozów, jadących kłusem.

Wozom wojskowym, pocztowym, należącym do straży ogniowej i wozom ratunkowym każdy inny wóz obowiązany jest ustąpić, ewentualnie zatrzymać się.

Przejazd pośród oddziałów wojskowych i trenów jest zabroniony.

7) Przy skręcaniu z jednej ulicy w drugą, na krzyżowaniu się gościńców i dróg, podczas jazdy przez niemurowane mosty, wreszcie podczas mgły należy jedynie stępa jechać.

8) Każdy wóz winien być zaopatrzony w tabliczkę z imieniem i nazwiskiem oraz miejscem zamieszkania właściciela jego, a z nastaniem zmierzchu w świecącą latarkę.

9) Między godziną 9. wieczór a 4. rano zabrania się chodzić po ulicach i drogach miejscowych, również zabronionym jest wszelki ruch cywilny tak osobowy jak i towarowy, o ile nie zostaje on na usługach wojskowych.

10) Wszelkie wykroczenia będą karane.

15.

Pobór drzewa z lasów rządowych.

Aż do dalszego zarządzenia nie sprzedaje się i nie wolno wywozić z lasów rządowych drzewa do budowy ani na opał z wyjątkiem odciętych gałęzi i odpadków drzewnych. Zbieranie tych ostatnich bez używania do tego celu wozu dozwolone jest ubogim mieszkańcom w każdy poniedziałek pod nadzorem ustanowionego stąd gajowego.

Na wywóz za pomocą fury, większej ilości gałęzi i odpadków drzewa, leżących w lasach rządowych, wzdłuż dróg i mostów, wydaje Komenda obwodowa pisemne asygnaty tylko gminom, które mają zwiezione drzewo rozdzielić pomiędzy ubogich mieszkańców. Zamożniejsi mogą nabywać wspomniane odpadki drzewne za zapłatą; w tym celu winni się zwrócić albo do referenta spraw lasowych przy Komendzie obwodowej (godziny urzędowe w każdy poniedziałek od godz. 9—12. przed poł.) albo też wprost do odnośnego leśniczego.

We wszystkich jednak wypadkach zakazuje się bezwarunkowo brania do lasu i używania tam jakichkolwiek narzędzi.

Asygnatę Komendy obwodowej winien mieć woźnica zawsze przy sobie i okazać ją na żądanie leśnemu względnie żandarmeryi. Nadużycia pociągają za sobą oprócz ewentualnego dochodzenia karnego utratę asygnaty.

16.

Sprawy szkolne.

Szkoły ludowe są po myśli rozporządzenia Naczelnego wodza z dnia 7. marca 1915. Dz. roz. nr. 6. dostępne wszystkim mieszkańcom obszaru okupowanego bez różnicy przynależności państwowej lub wyznania.

Językiem wykładowym w publicznych szkołach jest język polski, nauki udziela się bezpłatnie. Aby nauka mogła się rozpocząć z dniem 1. października b. r. trzeba przedewszystkiem uporządkować budynki szkolne. Przy każdej szkole należy urządzić boisko do ćwiczeń gimnastycznych, a po wsiach ponadto o ile możności ogródek i miejsce do praktycznej nauki gospodarstwa rolnego. Budynki szkolne mają być w ten sposób urządzone, aby chłopcy i dziewczęta mogły pobierać naukę osobno, tak samo należy pobudować ustępy (wychodki) osobne dla chłopców i dziewcząt.

Jeżeli dotychczasowe budynki nie odpowiadają tym prymitywnym wymogom, obowiązani są naczelnicy gmin i sołtysi wybrać inne odpowiednie na szkołę budynki.

Te prace, które mają być dokonane na koszt gminy, należy natychmiast rozpocząć. Dalsze zarządzenia co do nauki szkolnej zostaną niebawem wydane.

Najdalej do 15. września b. r. mają wszystkie gminy podać tu ilości znajdujących się tam szkół, nazwiska zatrudnionych w nich dotąd nauczycieli i stan w jakich się znajdują budynki szkolne.

17.

Konieczne prace około polepszenia stosunków zdrowotnych obwodu.

Pojawieniu się i szerzeniu chorób zakaźnych sprzyja w wysokim stopniu brud i niechlujstwo.

Aby to niebezpieczeństwo zmniejszyć i ludność ochronić przed chorobami zaraźliwemi, zarządzam co następuje:

1) Mieszkania i podwórza mają być oczyszczone i w trwałym porządku utrzymywane, a gnoje i śmiecie wywiezione w pole.

2) Ścieki i rowy przydrożne, zaułki, ulice i drogi należy przyprowadzić do porządku i przestrzegać, aby na przyszłość nie były zanieczyszczone.

3) Wszystkie studnie publiczne i prywatne mają być oczyszczone, dokładnie ponaprawiane i wszystkie oznaczone tablicą na słupie, białą z napisem czarnym: »dobra woda«, lub czarną z białym napisem: »zła woda«.

4) Cmentarz i dojazd do cmentarza należy utrzymywać w porządku. O ile cmentarz nie jest należycie zaopatrzony, należy go w około okopać lub ogrodzić.

5) Każdy wójt i sołtys ma się zaopatrzyć w 50. kg. niegaszonego wapna, które można będzie nabyć po cenie własnego kosztu w c. k. Komendzie obwodowej. Wapno to ma być stosownie przechowywane.

Wszystkich wójtów i sołtysów czynię odpowiedzialnymi za ścisłe wykonanie powyższych zarządzeń.

18.

Zwalczanie chorób zaraźliwych i epidemii tudzież zapobieganie ich rozszerzaniu się.

1) Na razie należy donosić o następujących chorobach zakaźnych: azyatyckiej cholerze, czarnej ospie, wietrznej ospie, tyfusie plamistym, tyfusie brzusznym, czerwonce (dysenteryi), płonicy (szkarlatynie) i dławcu (dyfteryi).

Obowiązkiem jest również donieść o uzasadnionem podejrzeniu co do ukazania się jednej z powyższych chorób.

Obowiązek doniesienia ciąży na lekarzach, felczerach, wójtach i funkcyonaryuszach gmin, nauczycielach i głowach rodzin. Tego rodzaju doniesienie należy zgłaszać w krótkiej drodze do c. k. Komendy obwodowej w Opatowie.

Doniesienie ma zawierać: a) imię, nazwisko i wiek; b) dokładne miejsce pobytu chorego; c) czas w którym choroba się pojawiła; d) rodzaj (objawy choroby); e) powód zachorowania.

2) Celem odosobnienia chorych na zakaźną chorobę, należy wybrać bezzwłocznie miejsce i przeznaczyć osoby do ich pielęgnowania. Lokale na ten cel przeznaczone mają być urządzone jak domy mieszkalne. Muszą w danym razie pomieścić co najmniej dwie osoby, a znajdować się powinny o ile możności w osobnym budynku.

3) Ażeby należycie przeprowadzić odkażenie (dezynfekcyę), należy tymczasowo przygotować zapas rozcieńczonego gaszonego wapna, składającego się z trzech części wody i jednej części wapna. Dezynfekcyę mają przeprowadzić osoby zaufane, które z tego obowiązku należycie się wywiążą.

4) Należy zwrócić baczniejszą uwagę na sprzedaż artykułów spożywczych, na czystość publicznych dróg, ulic i placów, studni, jako też na wyrzucanie odpadków i czyszczenie dołów kloacznych.

5) Należy zgłaszać nazwiska i miejsce pobytu: lekarzy, felczerów, akuszerek w dotyczącej gminie zamieszkałych, oraz podać ilość istniejących szpitali i domów izolacyjnych, wyszczególniając ilu chorych może znaleźć tam pomieszczenie.

Powyższe zarządzenia należy doręczyć lekarzom, felczerom i nauczycielom, celem wzięcia ich do wiamości i zastosowania się.

Za należyte wykonanie powyższego zarządzenia czyni się odpowiedzialnym naczelnika gminy (wójta, sołtysa). Sprawozdanie należy złożyć do 14 dni.

19.

Oględziny ciał zmarłych.

Oględziny ciał zmarłych mają na celu:

1) Sprawdzenie, że śmierć rzeczywiście nastąpiła.

2) Zbadanie, czy śmierć była naturalną, czy też była następstwem zbrodni lub takiego działania zbrodniczego, którego skutki śmierć sprowadziły, czy też nastąpiła z powodu jakiejś gwałtownej przypadkowej przyczyny.

3) Zbadanie, czy śmierć była następstwem choroby zakaźnej, zagrażającej mieszkańcom.

Od 1. września 1915 jest grzebanie zmarłych (także nieżywo urodzonych dzieci) bez poprzednich oględzin zwłok, przez ustanowionego do tej czynności oglądacza ciał zmarłych, surowo wzbronione i będzie karane.

W pierwszym rzędzie oglądaczem ciał zmarłych w gminie ma być lekarz, w gminach zaś, w których niema lekarza, ma gmina ustanowić oglądaczem ciał zmarłych człowieka godnego zaufania — umiejącego czytać i pisać.

O każdym wypadku śmierci (także o urodzeniu nieżywego płodu) ma najbliższa rodzina, domownicy,

lub osoby, które ciało zmarłego znalazły, donieść wójtowi względnie sołtysowi gminy, a ten poleci oglądaczowi ciał zmarłych, aby zwłoki oglądnął.

Jeżeli zmarły pozostawał w opiece lekarskiej lub felczerskiej, ma oglądacz zażądać od nich poświadczenia, stwierdzającego na jaką chorobę dana osoba zmarła.

Po dokonanych oględzinach ma oglądacz wydać kartkę pośmiertną i dopiero wtedy może się odbyć pogrzeb.

Kartkę pośmiertną należy wręczyć odnośnemu proboszczowi, w którego parafii zaszedł wypadek śmierci, a u izraelitów urzędowi gminnemu, który zapisuje akt śmierci.

Podawanie fałszywych dat oglądaczom ciał zmarłych będzie surowo karane.

Jeśliby oglądacz stwierdził wypadek pozornej śmierci, ma zarządzić bezzwłoczne wezwanie lekarza.

Jeśli zachodzi podejrzenie śmierci nienaturalnej, przypadkowej lub gwałtownej, ma oglądacz zwłok donieść o tem wójtowi lub sołtysowi, który ze swej strony jest obowiązany zawiadomić o tem najbliższy posterunek żandarmeryi i aż do zarządzenia władzy wstrzymać pogrzeb.

W razie stwierdzenia wypadku śmierci z powodu choroby zaraźliwej ma oglądacz ciał zmarłych wraz z wójtem względnie sołtysem wydać potrzebne zarządzenie (odosobnienie domu zarażonego, wyniesienie zwłok do kostnicy i dezynfekcya domu) a o zaszłym wypadku ma urząd gminny bezzwłocznie donieść c. i k. Komendzie obwodowej lub najbliższemu posterunkowi żandarmeryi.

Zwłoki zmarłych należy chować na przynależnym cmentarzu; przewożenie zwłok na inny cmentarz do innej gminy może nastąpić jedynie za zezwoleniem c. i k. Komendy obwodowej.

Z końcem każdego tygodnia ma oglądacz ciał zmarłych przedłożyć przez urząd gminy c. i k. Komendzie obwodowej wykaz osób zmarłych w minionym tygodniu z podaniem imienia, nazwiska, wieku, miejsca zamieszkania, daty śmierci i oznaczenia choroby.

Gminy mają zamianować oglądaczy ciał zmarłych i ustanowić dla nich miesięczną płacę z kasy gminnej. Oglądaczy ciał zmarłych należy ustanowić w gminach i w osadach, w których są cmentarze a nadto i we większych osadach położonych w odległości ponad 4. km. od przynależnego cmentarza.

O wyborze oglądacza zwłok mają wójtowie i sołtysi gmin donieść c. i k. Komendzie obwodowej najpóźniej do dni 14. od dnia otrzymania niniejszego zarządzenia, podając imię, nazwisko, wiek, wyznanie oglądacza zwłok.

20.

Godziny urzędowe dla stron.

Biura c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie otwarte są dla stron tylko w dnie powszednie od godz. 9.—11. przed południem i od 3.—5. po południu, biura sądu c. i k. Komendy: w dni powszednie od godz. 9.—12. przedpoł. i od 3.—6. popoł.

W ciągu następnego miesiąca zostaną ustanowione i ogłoszone terminy roków urzędowych, podczas których objeżdżać będzie w mojem zastępstwie referent Komendy obwodowej pojedyncze gminy i udzielać tam ludności informacyi, przyjmować podania i załatwiać wniesione już sprawy administracyjne.

Dopóki nie zostaną urządzone urzędy pocztowe, można oddawać wszelkie pisemne podania najbliższemu posterunkowi żandarmeryi celem doręczenia ich tutejszej Komendzie.

21.

Kurs pieniędzy waluty rosyjskiej.

Z powodu kilkakrotnych doniesień, że zwłaszcza kupcy nie trzymają się ustanowionego i ogłoszonego swego czasu kursu rosyjskiej monety w stosunku do austryackiej w życiu prywatnem i handlowem, przypomina się ponownie, że monety rosyjskie posiadają następującą wartość:

1 rubel złoty — 2 K 50 hal.
1 rubel srebrny lub papierowy — 2 K.
1 Korona — 50 kop.
1 kopiejka — 2 hal.

22.

Zakaz wyszynku palonych trunków spirytusowych.

Wyszynk palonych napojów spirytusowych z wyjątkiem restauracyj kolejowych zastanawia się aż do czasu zaprowadzenia monopolu sprzedaży wódki.

Sprzedaż jest dozwoloną tylko w zamkniętych naczyniach.

Zarządzenie to otrzymuje moc prawną 8. dni po ogłoszeniu.

23.

Linia kolejowa Rozwadów-Kraśnik.

Wskutek rozkazu Nadkomendy Armii op. M. V. Nr. 67078 została otwarta z dniem 20. sierpnia b. r. linia Rozwadów-Kraśnik ze stacyami Lipa, Zaklików,

Lychów, Szastarka, Karpiówka i Kraśnik dla ruchu osób i pakunków wojskowych.

Linia kolejowa Rozwadów-Kraśnik podlega pod względem ruchu technicznego kierownictwu ruchu w Kielcach.

Co do wysyłania osób i pakunków wojskowych do stacyi wymienionej linii kolejowej są ważne te same przepisy, jakie istnieją dla ruchu stacyi, któremi obecnie kieruje dyrekcya kolei północnej w Królestwie Polskiem.

24.

Kierownictwo ruchu kolejowego w Kielcach.

Kierownictwo ruchu pozostających pod zarządem austro-węgierskim linii kolejowych w okręgu okupacyjnym przeniesione zostało z dniem 25. lipca b. r. z Granicy do Kielc.

25.

Urząd pocztowy w Wolbromiu.

Na podstawie zarządzenia Nadkomendanta Armii z 7. marca b. r. co do służby pocztowej i telegraficznej otwarto urząd pocztowy etapowy I. klasy w Wolbromiu dla ruchu prywatnego.

a) Wolno wysyłać: według § 4., 1—4., 6. i 8. rozporządzenia:

karty korespondencyjne, otwarte listy, druki (gazety), próbki towarowe, otwarte listy z podaniem wartości i czeki kasy oszczędności pocztowej.

b) Wolno odbierać według § 5., 1—6. rozporządzenia:

karty korespondencyjne, otwarte i zamknięte listy, druki (gazety), próbki towarowe, pakunki bez podania wartości do 5 kg. i listy z podaniem wartości.

26.

Zapomogowy komitet austr.-węgierski.

Austryacko-węgierski Komitet ratunkowy udzielił kwotę 7.500 K. tytułem zapomogi w celu zakupienia najniezbędniejszych środków do życia dla biednej ludności obwodu Opatowskiego. Kwota ta została już pomiędzy najbiedniejszą ludność gminy rozdzieloną.

Zaznacza się przytem, że wspomniany Komitet ratunkowy czynność swą nadal rozwija.

27.

Kontrybucya na gminę Piasek Wielki.

Rolnik Józef Zwiek z Piasku Wielkiego zdradził we wrześniu 1914 nocujących u Wawrzyńca Sławczyka dwóch austryackich kawalerzystów rosyjskiej patroli kozaków, co spowodowało zabranie owych kawalerzystów do niewoli.

Za ten zdradliwy czyn nałożyła c. i k. austryacka Armia etapowa na gminę Piasek Wielki kontrybucyę 400 rubli w złocie do uiszczenia w 48. godzinach, w przeciwnym razie naczelnik gminy i trzech najpoważniejszych członków gminy zostaną uwięzieni jako zakładnicy.

C. i k. Komendant Obwodu

Pułkownik Baranowski w. r.

Kraków. — Druk W. L. Anczyca i Sp.